

การศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะเพื่อความเป็นเลิศด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม
ภายในองค์กรของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
จังหวัดนครศรีธรรมราช

**A Study of Waste Management Behaviors for Excellence in Environmental
Management within the Organization By the Employees of the Bank For
Agriculture and Agricultural Cooperatives Nakhon Si Thammarat Province**

เฉลิมขวัญ พลเพียร และนันทวรรณ บุญช่วย

Chalermkwan Ponpian and Nantawun Boonchauy

นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจบัณฑิต, อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

E-mail: 6424100017@rumail.ru.ac.th; Nantawun.b@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีเพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะเพื่อความเป็นเลิศด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในองค์กรของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลขยะและการจัดการขยะภายในธนาคาร และศึกษาระดับพฤติกรรมจัดการขยะของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ผู้วิจัยคาดว่าประโยชน์จากงานวิจัยในครั้งนี้ จะช่วยให้ทราบถึงข้อมูลขยะภายในธนาคารเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนจัดการขยะเพื่อความเป็นเลิศด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร และทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจัดการขยะเพื่อความเป็นเลิศด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้พนักงานมีพฤติกรรมจัดการขยะได้อย่างถูกต้องและสร้างความเป็นเลิศด้านสิ่งแวดล้อมภายในให้กับองค์กร โดยวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย จะใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาต่าง ๆ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 440 คน ซึ่งนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ เพื่อสรุปผลการศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า ระดับพฤติกรรมการจัดการขยะเพื่อความเป็นเลิศด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในองค์กรของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมพบว่า มีระดับพฤติกรรมการจัดการขยะในระดับดีมาก เนื่องจากมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งและมีการนำสิ่งของบางอย่างกลับมาใช้ซ้ำ พฤติกรรมการจัดการขยะเพื่อความเป็นเลิศด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในองค์กรของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ ตำแหน่งงาน แผนก/ส่วนงาน และอายุงาน มีระดับพฤติกรรมการจัดการขยะโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยหวังว่า ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการขยะเพื่อความเป็นเลิศด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรไม่มากนัก

ความสำคัญ: ความเป็นเลิศ, การจัดการสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร

ABSTRACT

This research aims to study waste management behavior for organizational environmental management excellence among employees of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. Nakhon Si Thammarat Province The objective is to study waste information and waste management within the Bank. and to study the level of waste management behavior of employees of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives (BAAC). The researcher expects benefits from this research. It will help to gain information about the waste within the bank as a basis for planning waste management for environmental management excellence within the organization. And know the various factors that affect waste management behavior for excellence in environmental management within the organization. To promote and encourage employees to have proper waste management behavior and create internal environmental excellence for the organization. In this research, a questionnaire was used as a research tool. The random sampling group was 440 employees of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives in Nakhon Si Thammarat Province.

The research results showed that the level of waste management behavior for excellence in environmental management within the organization of employees of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. Nakhon Si Thammarat Province as a whole found that there was a very good level of waste management behavior. Because waste is sorted before disposal and some items are reused.

Waste Management Behavior for Internal Environmental Management Excellence of Employees of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives Nakhon Si Thammarat Province Classified by personal data, it was found that gender, age, job title, department/section and working age had the overall level of waste management behavior not significantly different at the 0.05 level.

The results of the research will more or less enable him to manage waste for environmental management leadership within the Bank of Agriculture and Agricultural Localities

Keywords: Excellence, Internal Environmental Management

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันมีการขยายตัวของเศรษฐกิจและสังคมทำให้ชุมชนมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตจากเดิมมีการใช้บรรจุภัณฑ์ที่มาจากจากธรรมชาติด้วยการห่อใบตอง ต่อมามีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้สะดวกในการบริโภคไม่ว่าจะเป็นกล่องโฟม ถุงพลาสติก และกระป๋อง เมื่อมีปริมาณ ในการผลิตมากขึ้นส่งผลให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมจนกลายเป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายต้องให้ความสำคัญ ซึ่งปัญหาดังกล่าวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศอันเป็นผลมาจาก ปริมาณขยะที่มีเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ในพื้นที่ที่มีการขยายตัวของประชากรเพิ่มมากขึ้น ปริมาณขยะ ก็เพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัวจากการที่ขยะมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น ก็จะทำให้มีขยะที่ตกค้าง เกิดเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งสภาพภูมิทัศน์ (ดินเสีย และน้ำเสีย) และสุขภาพอนามัยของประชาชน การจัดการขยะจึงเป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งที่ต้องการ การแก้ไข ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

อนามัยของประชาชนโดยตรง ทั้งในชุมชนเมืองและชนบท ทำให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีความตระหนักในการบริหาร จัดการขยะโดยอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะและการ ปลูกฝังจิตสำนึกในการมีส่วนร่วม ดังนั้น การบริหารทรัพยากร และการจัดการสิ่งแวดล้อม นับเป็นสิ่งที่ทุกคนทั่วโลกจะต้องให้ความสำคัญในการร่วมมือป้องกันและแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ปัญหาขยะกลายเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของประเทศไทย เนื่องจากปริมาณขยะที่มีมาก หากไม่มีการจัดการกับขยะอย่างถูกวิธี ต่อไปขยะกลายเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมจนส่งผลกระทบต่อคนในสังคมและส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติด้วย

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) จะให้ความสำคัญในการดำเนินการจัดการขยะภายในองค์กรที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบมาโดยตลอด ซึ่งการบริหารจัดการขยะทางธนาคารมีแนวทางการดำเนินงานคือมุ่งเน้นการลดปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิด โดยการดำเนินกิจกรรมจะเน้นให้พนักงานมีจิตสำนึกและพฤติกรรมในการจัดการขยะ การรณรงค์นำกลับมาใช้ใหม่หรือแปรรูปขยะให้ได้สิ่งที่เป็นประโยชน์หรือเพิ่มมูลค่า การจัดการขยะนั้นมีเทคนิคหลายประการ ดังนั้นการรับรู้ถึงปัญหาแต่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการที่เหมาะสมที่จะใช้ในการแก้ปัญหาอย่างถูกต้องบางครั้งทำให้ต้องเสียเวลาและเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นโดยไม่จำเป็นของพนักงานธนาคาร การเปิดโอกาสให้พนักงานในแต่ละ สาขาเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการขยะ ไม่ว่าจะเป็นการคัดแยกขยะที่เป็นเลิศขององค์กรต้นแบบ หรือด้านนวัตกรรมในการจัดการขยะ เพื่อให้พนักงานเกิดการเรียนรู้ และเกิดจิตสำนึกที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดการขยะซึ่งพนักงานในธนาคารฯ มีอิทธิพล ในการกระตุ้นจิตสำนึกต่อความรับผิดชอบร่วมกันในการแก้ไขปัญหา โดยเริ่มจากการให้พนักงานในธนาคารได้เรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะอย่างเป็นระบบเพื่อรองรับปัญหาขยะที่เพิ่มมากขึ้น แต่การจัดการขยะที่ครบวงจรมีต้นทุนสูงมากพนักงานในธนาคารจึงมีความตระหนักในการลดปริมาณขยะมากกว่าการพึ่งพาการกำจัดขยะ ซึ่งเป็นการกระบวนการที่ทำให้พนักงานในธนาคารเห็นคุณค่าและให้เกิดจิตสำนึกในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและร่วมด้วยช่วยกันในการจัดการขยะในะที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ให้เหลือน้อยที่สุด การปลูกฝังจิตสำนึกให้กับพนักงานในธนาคารบริหารจัดการขยะ โดยการคัดแยกขยะตามประเภท การนำขยะสะอาดมาสร้างสิ่งประดิษฐ์ การนำขยะเปียกมาทำปุ๋ยหมักชีวภาพลดปริมาณการใช้บรรจุภัณฑ์ การเลือกใช้วัสดุที่ย่อยสลายง่าย และการทิ้งขยะให้ถูกที่ เป็นต้น

จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการจัดการขยะเพื่อความเป็นเลิศ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะนำสิ่งที่ได้จากการศึกษาไปปรับใช้ในการแก้ปัญหา

เกี่ยวกับขยะและเพื่อวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดการขยะเพื่อความเป็นเลิศด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในธนาคาร ซึ่งเป็นแนวทางที่จะช่วยแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลขยะและการจัดการขยะภายในธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.)
2. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะเพื่อความเป็นเลิศด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในองค์กรของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.)
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะเพื่อความเป็นเลิศด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในตามปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.)

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะเพื่อความเป็นเลิศด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะเพื่อความเป็นเลิศด้านสิ่งแวดล้อมภายในองค์กรของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

- 1 การศึกษาการศึกษาพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะเพื่อความเป็นเลิศด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในองค์กรของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามสภาพส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ สาขาในสังกัด ส่วนงาน/แผนก ตำแหน่งงาน และอายุงาน
2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือ พนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ในสาขาสังกัดจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 440 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane) ที่มีความ

คลาดเคลื่อน (e) ± 5 % ได้จำนวนตัวอย่างเท่ากับ 240 คน โดยใช้วิธีการสุ่มโดยการนำส่งแบบสอบถาม เข้ากลุ่ม Line แต่ละสาขา โดยตรงตามจำนวนที่ผู้วิจัยคำนวณไว้แต่ละสาขา

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

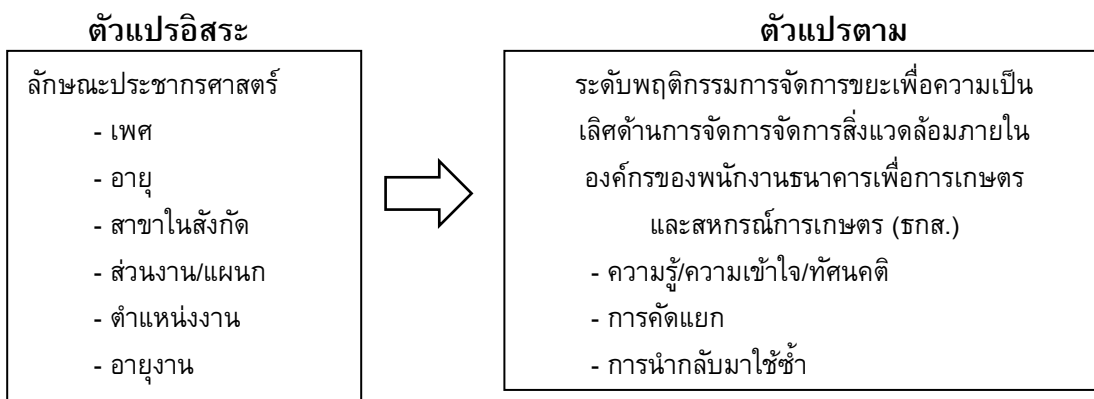
3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ สถานภาพส่วนบุคคล ของประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เพศ อายุ สาขาในสังกัด ส่วนงาน/แผนก ตำแหน่งงาน และ อายุงาน

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ระดับพฤติกรรม การจัดการขยะเพื่อความเป็นเลิศด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในองค์กรของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกรายด้าน ดังนี้ ด้านความรู้/ความเข้าใจ/ทัศนคติ ด้านการคัดแยกขยะ และด้านการนำขยะกลับมาใช้ซ้ำ

4. พื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) จังหวัดนครศรีธรรมราช

5. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการในวันที่ กันยายน พ.ศ. 2565 - มกราคม พ.ศ. 2566

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมสวย สะหรั่งบิณ (2537, บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมสิ่งแวดล้อม เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน สำหรับคณะกรรมการชุมชนเทศบาลเมืองนครปฐม พบว่า

ปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่และสุขภาพอนามัยของประชาชนในชุมชน ซึ่งคณะกรรมการชุมชนต้องเข้ารับการฝึกอบรมเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน และวิธีนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ นอกจากนี้ยังได้เสนอแนะว่า ควรมีการสำรวจความจำเป็นและความต้องการของผู้เข้ารับการอบรมเพื่อกำหนดเป็นโครงการสร้างและองค์ประกอบของหลักสูตร ควรมีการพาไปทัศนศึกษาให้เห็นสภาพปัญหาขยะมูลฝอยจริง

ศรีน้อย ลาวัง (2544, บทคัดย่อ) ศึกษาวิธีการลดปริมาณขยะ โดยการสำรวจประเภทและปริมาณขยะในโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 โดยวิธีการมีส่วนร่วมพบว่า โรงเรียนมีจุดตั้งขยะน้อย และโครงการลดปริมาณขยะจะสำเร็จไม่ได้หากไม่ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครู และนักเรียน

วิไลวรรณ ศรีกำบัง (2544, บทคัดย่อ) ศึกษาถึง ผลของการสร้างความตระหนักและการเสริมแรงในการแก้ไขปัญหานักเรียนทิ้งขยะไม่เป็นที่และขาดระเบียบวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนวัดเทียนถวาย พบว่า หลังจากสร้างความตระหนักแล้วนักเรียนมีวินัยในตนเอง ควบคุมพฤติกรรมทิ้งขยะได้เป็นอย่างดี โดยไม่พบขยะทิ้งเรี่ยราด ไม่เป็นที่เป็นที่ทาง

สุนีย์ มัลลิกามาลย์ (2543, หน้า 22-23) วิจัยเรื่อง การจัดการขยะชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ รูปแบบและมาตรการทางสังคม เศรษฐศาสตร์ การจัดการ และกฎหมาย โดยใช้กรอบแนวคิดด้านกระบวนการ 5 R คือ Reduce Reuse Repair Recycle Reject พบว่า การใช้รูปแบบ การจัดการ การจัดแยก และการจัดเก็บ สามารถลดปริมาณขยะลงได้

ชนัญญา บุคนาค (2544, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการกำจัดขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร พบว่า ภูมิหลังส่วนบุคคลในด้านระยะเวลาในการอยู่อาศัย ปัจจัยในด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องขยะมูลฝอย ปัจจัยในการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอย และปัจจัยในด้านเจตคติ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมกับการกำจัดขยะมูลฝอย

นเรศน์ ม่วงรูน (2544, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยในโรงเรียนนางจังหวัดปทุมธานี ว่า นักเรียนที่ผ่านการฝึกอบรมด้วยบทปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมศึกษา เรื่อง การแยกขยะในโรงเรียนจะมีความตระหนัก มีความเข้าใจ ทักษะและเจตคติเกี่ยวกับปัญหาขยะ รวมทั้งสามารถแยกประเภทขยะและใช้ประโยชน์จากขยะเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากการประเมินผลหลังการฝึกอบรม 1 เดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเรื่องการแยกประเภทขยะได้อย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น

จรวาย พงศ์ประยูณ (2543, บทคัดย่อ) พบว่า ผลจากการทำกิจกรรมรักความสะอาดของโรงเรียนบ้านรัตนา จังหวัดยะลา นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมกำจัดขยะมูลฝอยสูงกว่าก่อน

จัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ขณะที่พฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมไม่แตกต่างกัน

ยุพิน พาณิชย์ (2544, บทคัดย่อ) วิจัยเกี่ยวกับ การแก้ไขพฤติกรรมการเก็บขยะของเด็กหญิงพรพิมล เอ็มโอฐ ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการวางเงื่อนไข โดยใช้การเสริมแรงและทฤษฎีการวางเงื่อนไขของธอร์นไค ทำให้เด็กหญิงพรพิมล เอ็มโอฐ โรงเรียนบ้านหนองจันทร์ มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น โดยมีความรับผิดชอบและช่วยเหลือเพื่อนในการเก็บขยะเป็นอย่างดี

ธัญญาทิพย์ ไชยวรรณ (2545, หน้า 86) ศึกษาเรื่อง แนวทางการแก้ไขขยะแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนอนุบาลเมืองเชียงราย พบว่า คณะครูได้นำข้อตกลงที่เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาขยะจัดทำเป็นแผนการเรียนรู้เรื่อง ขยะไม่เป็นพิษถ้าคิดสร้างสรรค์ ใช้ทำสอนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ส่วนนักเรียนพบว่า มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการเก็บเศษขยะมูลฝอยโดยจัดแบ่งเป็นหมู่สีกำหนดหน้าที่และเขตรับผิดชอบ โดยหมุนเวียนกันกลุ่มละสัปดาห์ มีการติดตามประเมินผลทุกวัน แล้วสรุปรายงานเสนอคณะกรรมการสภาลูกเสือยุวกาชาดเป็นรายสัปดาห์ องค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญและเตรียมจัดสรรงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหามูลฝอยในโรงเรียนต่อไป

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้ศึกษาได้ทราบถึงแนวคิด กระบวนการ แนวทางแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่ยั่งยืนวันก็ยิ่งจะมากขึ้น เพราะการพัฒนาประเทศที่เน้นด้านเศรษฐกิจ ด้านวัตถุมากกว่าด้านจิตใจ ด้านคุณธรรม แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาทุกประเภททุกชนิด มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้น ปัญหาทุกประเภท ทุกชนิดก็ต้องแก้ไขได้โดยมนุษย์เช่นกัน กล่าวคือ มนุษย์ต้องร่วมมือ ร่วมใจกันแก้ไขปัญหานั้น เพราะปัญหามีไว้เพื่อแก้ไขมิใช่เพื่อหมักหมก ซึ่งเป็นไปตามหลักธรรมชาติของมนุษย์สังคม ดังที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสว่า “กรรมเหล่าใดเกิดแต่เหตุ กรรมเหล่านั้นย่อมดับไปเพราะเหตุ” นั่นเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวนทั้งหมด 440 คน ซึ่งธนาคารแบ่งเป็น 30 สาขา (อ้างอิงข้อมูลจากสำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดนครศรีธรรมราช) โดยใช้สุตรใช้สุตร ทาโร ยามาเน่ กำหนดกลุ่มตัวอย่างได้ 240 คน จะมีขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้

1. Random Sampling โดยจะสุ่มอย่างง่าย ทั้ง 30 สาขา
2. Quota Sampling โดยการหารเท่า ดังนั้น จะต้องเก็บตัวอย่างสาขาละ 6-13 คน (ดูตารางที่ 1)
3. ในการเก็บตัวอย่างจะทำการสุ่มตามสะดวก (Random Sampling) โดยจัดทำแบบสอบถามเป็นแบบออนไลน์ มี Link และ QR Code จากนั้นทำการกระจายผ่านช่องทาง Line กลุ่มของธุรการ เพื่อให้กระจายไปยัง Line กลุ่มพนักงานของสาขา

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดนครศรีธรรมราช และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ใช้สูตร ทาโร ยามาเน

สาขา	จำนวนพนักงาน (คน)	ร้อยละ	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
นครศรีธรรมราช	22	4.20	10
ทุ่งสง	23	4.40	11
จันดี	16	3.06	7
สิชล	17	3.25	8
ท่าศาลา	20	3.82	9
ชะอวด	20	3.82	9
ทุ่งใหญ่	29	5.55	13
หัวไทร	16	3.06	7

สาขา	จำนวนพนักงาน (คน)	ร้อยละ	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
พิปูน	16	3.06	7
ร่อนพิบูลย์	21	4.01	10
ฉวาง	19	3.63	9

ลานสกา	16	3.06	7
ขนม	15	2.87	7
ปากพั้ง	15	2.87	7
พรหมคีรี	15	2.87	7
บางขัน	19	3.63	9
ไม้เสียบ	15	2.87	7
นบพิตำ	17	3.25	8
ตันหยง	17	3.25	8
ทิวัง	21	4.02	10
เขียร์ใหญ่	19	3.63	9
จุฬาภรณ์	16	3.05	7
ควนหนองหงษ์	14	2.68	6
นาบอน	15	2.87	7
ปากพั้งฝั่งตะวันตก	15	2.87	7
ดอนแค	16	3.06	7
พระพรหม	14	2.68	6
ทวดทอง	15	2.87	7
ปากน้ำกลาย	15	2.87	7
รวม	523	100.00	240

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามท ประกอบด้วยตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) มีข้อความจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สาขาในสังกัด ส่วนงาน/แผนก ตำแหน่งงาน และอายุงาน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลขณะภายในองค์กร ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) มีข้อความจำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ชนิดของชยะ ประเภทชยะที่ทำลายยาก ประเภทชยะที่นำกลับมาใช้ใหม่ ประเภทชยะอันตราย ระดับความพึงพอใจของการแก้ไขปัญหาชยะ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ และวิธีการจัดการชยะ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมการจัดการชยะของพนักงานภายในองค์กร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีข้อความ จำนวน 14 ข้อ ซึ่งมีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) จังหวัดนครศรีธรรมราช ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended) และผู้วิจัยได้สำรวจดัชนีความเที่ยงตรง ได้ค่า IOC = 0.898 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ดังนี้ (1) ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลขณะภายในองค์กร โดยการหาค่าความถี่และหาร้อยละ (2) ข้อมูลเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมการจัดการชยะภายในองค์กร โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วทดสอบสมมติฐานโดยการไ้สถิติ F test สำหรับข้อมูลส่วนบุคคล

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 30-39 ปี เป็นพนักงานตำแหน่งพัฒนาธุรกิจ พนักงานการเงิน และมีอายุงาน ต่ำกว่า 15 ปี 15-30 ปี

ตารางที่ 2 ระดับความรู้/ความเข้าใจ/ทัศนคติ การคัดแยกขยะ และการนำขยะกลับมาใช้ซ้ำ จำแนกตามสถานภาพด้านเพศของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดนครศรีธรรมราช

	เพศชาย		เพศหญิง		t	P
	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD		
ค่านิยมและวัฒนธรรม	4.68	0.65	4.75	0.58	-0.89	0.38
การอบรม	4.54	0.79	4.64	0.69	-0.95	0.34
การเปิดโอกาส	4.42	0.93	4.56	0.78	-1.22	0.22
รางวัล	4.47	0.90	4.52	0.81	-0.45	0.66
การจัดเก็บ	4.46	0.94	4.54	0.82	-0.69	0.49
ความรู้/ความเข้าใจ/ทัศนคติโดยภาพรวม	4.50	0.80	4.60	0.67	-1.04	0.30
แยกขยะก่อนทิ้ง	4.87	0.37	4.88	0.37	0.14	0.89
ทิ้งขยะลงถัง	4.96	0.19	4.90	0.29	1.82	0.07
ร่วมกิจกรรม	4.69	0.60	4.76	0.53	-0.91	0.36
คัดแยกขยะอันตรายทุกครั้ง	4.88	0.40	4.85	0.48	0.44	0.66
การจำหน่าย	4.69	0.70	4.74	0.58	-0.60	0.55

	เพศชาย		เพศหญิง		t	P
	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD		
ด้านการคัดแยกขยะโดยภาพรวม	4.82	0.36	4.82	0.35	-0.11	0.92
ถุงพลาสติก	4.20	0.60	4.35	0.59	-1.92	0.06
ขวดน้ำ/ขวดพลาสติก	4.10	0.73	4.28	0.54	-2.20	0.03*
กระติกน้ำ	4.17	0.65	4.27	0.53	-1.24	0.22
กระดาษ	4.80	0.51	4.89	0.32	-1.57	0.18
ด้านการนำขยะกลับมาใช้ซ้ำโดยภาพรวม	4.32	0.52	4.45	0.38	-2.21	0.03*

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับด้านความรู้/ความเข้าใจ/ทัศนคติโดยรวมในเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 4.60 ($SD = 0.67$) และเพศชาย มีค่าเฉลี่ย 4.50 ($SD = 0.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ในเพศหญิง พบว่า ด้านค่านิยมและวัฒนธรรม มีค่ามากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.75 ($SD = 0.58$) ถัดมา ด้านการเปิดโอกาส มีค่าเฉลี่ย 4.56 ($SD = 0.78$) ด้านการอบรม มีค่าเฉลี่ย 4.54 ($SD = 0.82$) และ ด้านการจัดเก็บ มีค่าเฉลี่ย 4.52 ($SD = 0.81$) ด้านรางวัล มีค่าน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.47 ($SD = 0.90$) ตามลำดับ ส่วนเพศชายด้านค่านิยมและวัฒนธรรม มีค่ามากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.68 ($SD = 0.65$) ถัดมา ด้านการอบรม มีค่าเฉลี่ย 4.54 ($SD = 0.79$) ด้านรางวัล มีค่าเฉลี่ย 4.47 ($SD = 0.90$) ด้านการจัดเก็บ มีค่าเฉลี่ย 4.46 ($SD = 0.94$) และด้านการเปิดโอกาสมีค่าน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.42 ($SD = 0.93$) ตามลำดับ

สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับด้านการคัดแยกขยะ โดยรวม พบว่า ในเพศชายและเพศชายมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.82 ($SD = 0.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในเพศชาย ด้านการทิ้งขยะลงถัง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.96 ($SD = 0.19$) ถัดมา ด้านการคัดแยกขยะอันตรายทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ย 4.88 ($SD = 0.40$) ด้านการแยกขยะก่อนทิ้ง มีค่าเฉลี่ย 4.87 ($SD = 0.37$) และด้านที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ด้านการจำหน่ายขยะกับด้านการร่วมกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 0.69 ตามลำดับ ส่วนเพศหญิง ด้านการทิ้งขยะลงถัง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.90 ($SD = 0.29$) ถัดมา ด้านการแยกขยะก่อนทิ้ง มีค่าเฉลี่ย 4.88 ($SD = 0.37$) ด้านการคัดแยกขยะอันตรายทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ย 4.85 ($SD = 0.48$) ด้านการร่วมกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.76 ($SD = 0.53$) และด้านการจำหน่ายขยะมีค่าน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 0.74 ($SD = 0.58$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับด้านการนำขยะกลับมาใช้ซ้ำ โดยรวม พบว่าในเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิงมีค่าเฉลี่ย 4.45 ($SD = 0.38$) และในเพศชาย มีค่าเฉลี่ย 4.32 ($SD = 0.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าในเพศหญิงและเพศชาย ด้านการนำกระดาษกลับมาใช้ซ้ำมีค่ามากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.89 ($S.D.=0.32$) และ 4.80 ($SD = 0.51$) ถัดมา ด้านการนำถุงพลาสติกกลับมาใช้ซ้ำ มีค่าเฉลี่ย 4.35 ($S.D.=0.59$) และ 4.20 ($SD = 0.60$) ด้านการนำขวดน้ำ/ขวดพลาสติกกลับมาใช้ซ้ำ เพศหญิงมีค่าเฉลี่ย 4.28 ($SD = 0.54$) และ ด้านการนำกระติกน้ำกลับมาใช้ซ้ำมีค่าน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.27 ($SD = 0.53$) ส่วนเพศชายด้านการนำกระติกกลับมาใช้ซ้ำ มีค่าเฉลี่ย 4.17 ($SD = 0.65$) และด้านการนำขวดน้ำ/ขวดพลาสติกกลับมาใช้ซ้ำมีค่าน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.10 ($SD = 0.73$) ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับพฤติกรรมการปฏิบัติในการจัดการขยะ จำแนกเป็นรายด้านตามสถานภาพด้านอายุ

ด้านการจัดการขยะ	F	Sig.	ผลการทดสอบ
ด้านความรู้/ความเข้าใจ/ทัศนคติ	2.59	0.05*	แตกต่างกัน
ด้านการคัดแยกขยะ	6.96	0.00*	แตกต่างกัน
ด้านการนำขยะกลับมาใช้ซ้ำ	2.15	0.09	ไม่แตกต่างกัน

*มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติในการจัดการขยะ จำแนกเป็นรายด้านตามสถานภาพด้านอายุ มีความแตกต่างกัน อยู่ 2 ด้าน คือ ด้านความรู้/ความเข้าใจ/ทัศนคติ และด้านการคัดแยกขยะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธี Schefffe

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปฏิบัติในด้านความรู้/ความเข้าใจ/ทัศนคติ โดยรวม จำแนกตาม สถานภาพด้านอายุเป็นรายคู่

อายุ	\bar{x}	20 – 29 ปี	30 – 39 ปี	40 – 49 ปี	50 – 59 ปี
		4.02	4.64	4.61	4.48
20 – 29 ปี	4.02		0.62	0.59	0.45
30 – 39 ปี	4.64			0.03	0.16
40 – 49 ปี	4.61				0.13
50 – 59 ปี	4.48				

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มอายุต่าง ๆ มีระดับปฏิบัติ ในด้านความรู้/ความเข้าใจ/ทัศนคติ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 แต่เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ไม่พบรายคู่ใดที่มีระดับปฏิบัติโดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปฏิบัติในการคัดแยกขยะโดยรวม จำแนกตาม สถานภาพด้านอายุเป็นรายคู่

อายุ	\bar{x}	20 – 29 ปี	30 – 39 ปี	40 – 49 ปี	50 – 59 ปี
		4.31	3.84	4.83	4.84
20 – 29 ปี	4.31		0.53*	0.52*	0.53*
30 – 39 ปี	4.84			0.01	0.00
40 – 49 ปี	4.83				0.01
50 – 59 ปี	4.84				

จากตารางที่ 5 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับปฏิบัติในการคัดแยกขยะ โดยรวม จำแนกตามสถานภาพด้านอายุเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มอายุต่าง ๆ ที่มีระดับปฏิบัติในการคัดแยกขยะ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 คู่ ได้แก่ กลุ่มอายุ 30-39 ปี กลุ่มอายุ 40-49 ปี และกลุ่มอายุ 50-59 ปี มีระดับปฏิบัติในการคัดแยก ขยะโดยรวมมากกว่า กลุ่มอายุ 20-29 ปี

การอภิปรายผล

จากทฤษฎีการจัดการขยะ (กิ่งแก้ว กุดโอภาส, 2543) ได้ให้ความหมาย เกี่ยวกับการจัดการขยะรูปแบบการบริหารจัดการเป็นการแก้ไขปัญหาขยะเนื่องจากขยะเป็นต้นเหตุที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมภายใน ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพของพนักงานในองค์กร ดังนั้น การแก้ไขปัญหาขยะต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ หรือจุดที่ทำให้เกิดขยะนั้น คือผู้สร้างขยะหรือคนนั่นเอง พนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ความสำคัญของพฤติกรรมจัดการขยะของพนักงาน ในการจัดตั้งถังขยะเพื่อให้พนักงาน ช่วยกันคัดแยกขยะก่อน ส่วนประเด็นสำคัญที่ได้พบจากผลการวิจัยในเรื่องนี้ ผู้วิจัยจะได้นำมาอภิปราย เพื่อสรุปเป็นข้อยุติให้ทราบถึงข้อเท็จจริงโดยมีการนำเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิงสนับสนุนหรือขัดแย้ง ได้ 4 ข้อดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า พนักงานมีวัตถุประสงค์ในการจัดการขยะ เพื่อความเป็นเลิศด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งแก้ว กุดโอภาส (2543) ที่พบว่า พฤติกรรมทิ้งขยะ รูปแบบการบริหารจัดการ เป็นการแก้ไขปัญหาขยะ ทั้งนี้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าการที่พนักงาน มีจุดประสงค์เพื่อการจัดการขยะที่เป็นเลิศด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

ภายในองค์กร เนื่องจากขยะเป็นต้นเหตุที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมภายใน ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพของพนักงานในองค์กร ดังนั้น พนักงานในองค์กร จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการขยะให้เป็นเลิศด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร

2. การจัดการขยะเพื่อความเป็นเลิศด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร คือ การคัดแยกขยะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งแก้ว กุดโอภาส (2543) ที่พบว่า พนักงานจะให้ความสนใจในการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง เนื่องจากเป็นการแก้ไขปัญหาขยะที่ต้นเหตุ

3. พนักงานธนาคารที่เป็นเพศหญิงมีระดับการปฏิบัติในการจัดการขยะ มากกว่า เพศชาย อาจมาจากสาเหตุที่ว่าเพศหญิงมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย รักษาความสะอาด และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะ มากกว่าเพศชาย

4. พนักงานธนาคารที่มีอายุมากกว่า 30 ปี มีระดับการปฏิบัติในการจัดการขยะ เพื่อความเป็นเลิศ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม มากกว่าพนักงานที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี เนื่องจากพนักงานในช่วงวัยกลางคนส่วนใหญ่จะเป็นแม่บ้าน และมีการปฏิบัติ ในการจัดการขยะที่บ้านเป็นประจำอยู่แล้ว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. จุดตั้งถังขยะ ควรตั้งถังขยะตามชั้นบันไดและบริเวณที่มีโต๊ะไม้หินอ่อน
2. ตั้งจุดถังขยะ แห้ง เปียก ขยะอันตราย ภายในด้านหน้าอาคารสำนักงานและด้านในของอาคารสำนักงาน
3. จัดทำป้ายเตือนก่อนทิ้งขยะ เช่น เอ๊ะ...ตาวิเศษเห็นนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะเพื่อความเป็นเลิศด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในองค์กรของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดนครศรีธรรมราช เท่านั้น ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อศึกษาว่า วัฒนธรรมองค์กรมีผลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดนครศรีธรรมราช หรือไม่ โดยผลการศึกษา

ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีภายในองค์กรและเป็น
แนวทางการวางแผนการส่งเสริมให้พนักงานมีพฤติกรรมที่ดีติดตัวพนักงานต่อไป

บรรณานุกรม

- กิ่งแก้ว กุดโอภาส. (2543). *กระบวนการและช่วยความร่วมมือในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กร
ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ๊อน อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่.*
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จรรยา พงศ์ประยูร. (2543). *ผลของกิจกรรมรักษาความสะอาดของโรงเรียนบ้านรัตน อำเภอยะหา
จังหวัดยะลาที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดขยะมูลฝอยของนักเรียน.* วิทยานิพนธ์วิทยา
ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ชนัญญา บุคนาค. (2544). *การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการกำจัดขยะมูลฝอย: กรณีศึกษาเขต
ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันราชภัฏ
พระนคร.
- ธนาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. (2565). *ประวัติธนาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร.* ค้นเมื่อ 13 ธันวาคม 2565, จาก [https://www.baac.or.th/th/content-
about.php?content_group_sub=0001](https://www.baac.or.th/th/content-about.php?content_group_sub=0001)
- ธัญญาทิพย์ ไชยวรรณ. (2545). *แนวทางการแก้ไขขยะแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลเมือง
เชียงราย (สันทรายราษฎร์ดรุณานุเคราะห์).* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,
สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- นพพร นิลณรงค์. (2535). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน: ศึกษากรณีบ้านไม้
ตะเคียน กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,
สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.
- นเรศน์ ม่วงรุ่ง. (2544). *การจัดการขยะมูลฝอยในโรงเรียนวัดนาวง ตำบลหลักหก อำเภอเมือง
จังหวัดปทุมธานี.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันราชภัฏพระนคร,
- วิรัช นิภาวรรณ. (2535). *การบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ: บทบาทในองค์กรใน
ท้องถิ่น.* กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

วิไลวรรณ ศรีกำบัง. (2544). ผลของการสร้างความตระหนักและการเสริมสร้างในการแก้ปัญหา
นักเรียนทิ้งขยะไม่เป็นที่และขาดระเบียบวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ศรีน้อย ลาวัณ. (2544). การศึกษาวิธีการลดขยะโดยการสำรวจประเภทและปริมาณขยะในโรงเรียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 โดยวิธีการมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สมบุญณ์ ชันเมือง. (2543). การจัดการมูลฝอยในครัวเรือนเขตเทศบาลเมืองพะเยา. วิทยานิพนธ์
เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สมสวย สหรั่งปิ่น. (2537). การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมสิ่งแวดล้อมการศึกษา: การจัดการขยะ
มูลฝอยในครัวเรือนสำหรับคณะกรรมการชุมชนเขตเทศบาลเมืองนครปฐม. วิทยานิพนธ์
สาธารณสุขศาสตร์กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุนีย์ มัลลิกามาลย์. (2543). การจัดการขยะชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ. วารสารสิ่งแวดล้อม,
3,(12), 48-50.